

Wanneer spreken we van een 'genocide'?

VWO-4 – geschiedenisproject – derde periode leerjaar 2018/2019

Inleiding

Bij het vak 'geschiedenis' kunnen we er niet om heen dat mensen elkaar soms gruwelijke dingen aandoen. Tijdens dit project ga je een groepsopdracht doen over de 'the crime of all crimes', zoals de Engelsen het noemen: genocide. We hebben een aantal **inhoudelijke doelen** bij dit project:

- Je krijgt inzicht in de factoren die een rol spelen bij een genocide. Hoe kan zo iets gebeuren?
- Je wordt uitgenodigd om op zoek te gaan naar het verhaal van mensen die bij een genocide betrokken zijn: daders, slachtoffers en toeschouwers. Het gaat om mensen, zoals jij en ik, die elkaar dingen aandoen en aan wie dingen worden aangedaan. Deze mensen krijgen tijdens dit project 'een gezicht'.
- Je krijgt handvatten om mogelijke genocides in het heden te herkennen en daarover te reflecteren.

Naast de inhoudelijke doelen zijn er doelen met betrekking tot **historische vaardigheden**. We zetten de belangrijkste even op een rijtje:

- Bron en vraagstelling: je leert om bronnen te bestuderen en te gebruiken bij een bepaalde vraagstelling. Daarbij is steeds de vraag belangrijk: zijn de bronnen bruikbaar voor de vraag?
- Je leert om te denken in abstracte begrippen én om die abstracte begrippen steeds te kunnen koppelen aan concrete situaties.
- Je wordt uitgenodigd om je in te leven in de situatie van mensen: inleven / standplaatsgebondenheid.

Als derde zijn er **algemene vaardigheden**, waarin je je verder kunt ontwikkelen:

- Samenwerken: je werkt namelijk in groepjes van 2 of 3.
- Creativiteit: je presenteert uiteindelijk een tentoonstelling waarbij er van je verwacht wordt dat je deze op een creatieve manier inricht.

De opdracht

Gedurende enkele weken zijn we bezig met het thema 'genocide'.

Bij dit thema staat de hoofdvraag centraal: **"welke factoren spelen een rol bij een genocide?"**

Uiteindelijk leiden de bezigheden tot een groepsproduct over een bepaalde casus, waarbij je de hoofdvraag beantwoordt aan de hand van deze casus. Het programma ziet er als volgt uit:

1. De opdracht wordt geïntroduceerd, uitgedeeld en toegelicht; de docent deelt de groepsindeling mee.
2. Je leest twee artikelen over het fenomeen genocide. Je maakt aantekeningen over deze artikelen en schrijft een verslag over deze artikelen met betrekking tot de vraag: **'Welke informatie geeft dit artikel over de factoren die meespelen bij een genocide?'**
Iedere leerling leest 'Inleiding' van *De holocaust en andere genocide* van het NIOD: <https://www.niod.nl/nl/de-holocaust-en-andere-genociden>. Daarnaast zijn er drie variabele artikelen:
A) *2010 Education Working Group Paper over de Holocaust en andere genociden*
B) *Genocide en internationaal recht* van Martin Mennecke
C) *The ten stations of genocide* van dr. G. H. Stanton
3. Je bespreekt in groepen de informatie uit de artikelen. Dat gebeurt op twee manieren:
  - **Fase 1:** In een groep waarin alle leerlingen hetzelfde artikel hebben gelezen deel je wat jij gevonden hebt en bespreek je de aspecten van het artikel dat je niet snapt.

- Fase 2: In een groepje van drie waarin iedere leerling een ander artikel heeft gelezen vertel je aan elkaar wat je in jouw artikel hebt gelezen over de hoofdvraag. Ieder lid van het groepje maakt aantekeningen over de informatie van de andere groepsleden. Ook daarvan maak je een verslag.

- 4. Klassikaal maken we een woordweb met de belangrijkste factoren die een rol spelen bij een genocide. Ook van dit woordweb maakt iedere leerling een verslag. Dit is een belangrijk moment in het proces. Dit woordweb geeft je namelijk de criteria op basis waarvan je in een later stadium een casus gaat onderzoeken.

- 5. Per groep krijg je een **casus**.
Deze casus ga je onderzoeken op basis van de onderdelen van het woordweb. Dit doe je aan de hand van literatuur die onder andere te vinden is op de website van het NIOD:
<https://www.niod.nl/nl/de-holocaust-en-andere-genociden>.
Het gaat om de volgende casussen:
  - *De Armeense kwestie: 1916*
  - *De genocide in Cambodja: 1975-1979*
  - *De genocide in Rwanda: 1994*
  - *De genocide in voormalig Joegoslavië: 1985-1995*
  - *De genocide in Kabul: 1982-2004*
  - *De holodomor in Oekraïne: 1932-1933*
  - *De genocide in Namibië: 1904-1907*

- 6. Als groep bereid je een **tentoonstelling** voor over jullie casus.
Die tentoonstelling kan worden uitgesteld op twee aaneengesloten tafels. In je tentoonstelling doe je recht aan:
  - De factoren van het woordweb
  - De geografische ligging
  - De logistiek rond jullie casus
  - Pogingen die gedaan zijn om de genocide te voorkomen
  - Zowel abstracte begrippen als concrete situaties
  - Minstens twee perspectieven van waaruit mensen deze casus hebben beleefd: dader, slachtoffer of toeschouwer.
  - Minstens één persoonlijk verhaal over deze casus van een ooggetuige, dader of slachtoffer.
  - De vraag hoe het na de situatie van deze casus verder is gegaan.Zorg dat je tentoonstelling een duidelijk en sprekend beeld geeft over jullie casus.

- 7. Je levert je zogenaamde '**procesdossier**' in. Op de volgende bladzijde vind je de onderdelen die in je procesdossier aan de orde moeten komen.

Heel veel succes en plezier met dit project!

Procesdossier format:

- 1) Titelpagina met je naam, klas, casus, docent en inleverdatum.
- 2) Inhoudsopgave
- 3) Per artikel dat je gelezen hebt: de titel van het artikel, de auteur, je aantekeningen.
- 4) Per artikel: een stukje reflectie.
  - Denk bij de reflectie aan deze vragen:
    - wat viel je op/ verbaasde je/ zette je aan het denken tijdens het lezen?
    - wat begreep je niet/ waar heb je nog vragen over?
    - wat kun je uit dit stuk gebruiken?
- 5) Het woordweb
- 6) Je eigen reflectie op het woordweb
  - Denk bij de reflectie aan deze vragen:
    - waarom heeft de klas deze keuzes gemaakt?
    - ben je het eens met deze keuzes?
- 7) Een verslagje over jullie onderzoek naar jullie casus. Denk hierbij aan het beantwoorden van vragen als:
  - Waar gaat jullie casus over (100-200 woorden)?
  - Welke bronnen hielpen je verder in dit onderzoek?
  - Hoe heb je de informatie geordend?
  - Hoe heb je de tentoonstelling voorbereid?
- 8) Een foto (of meerdere) van jullie tentoonstelling.
Bij deze foto schrijf je 100-400 woorden toelichting van wat je ziet en waarom je de tentoonstelling zo ingericht hebt.
- 9) Een Reflectie over jullie tentoonstelling (50-100 woorden):
  - Denk bij de reflectie aan deze vragen:
    - Hoe ging het? Leg uit.
    - Ben je tevreden? Leg uit.
- 10) Een reflectie over het geheel van het project (100-300 woorden).
  - Denk bij de reflectie aan deze vragen en wees zo concreet mogelijk :
    - Wat heb je geleerd?
    - Wat ging er goed?
    - Wat ging minder goed?
    - Wat zou een andere keer anders moeten?
- 11) Paginanummers op elke blz behalve de eerste blz.
- 12) Een bronnenlijst aan het einde.

Rubric voor hele project: Tentoonstelling, onderzoek en procesverslag

	Onvoldoende (1-5,4)	Voldoende (5,5-7,5)	Goed (7,6-8,5)	Excellent (8,6-10)
<p>Inhoud tentoonstelling</p> <p>Gebruik van abstracte begrippen in wisselwerking met concrete informatie</p> <p>50%</p>	<p>Geen recht gedaan aan de info over jullie casus.</p> <p>Geen recht gedaan aan algemene info over genocide</p> <p>Geen wisselwerking tussen abstract en concreet</p> <p>Onjuiste wisselwerking tussen abstract en concreet</p>	<p>Er is een historisch beeld geschetst van de casus.</p> <p>Er is een beeld geschetst van het begrip genocide.</p> <p>Er is een poging gedaan om casus en begrip aan elkaar te koppelen.</p> <p>Er is een poging gedaan om een juiste wisselwerking te creëren tussen abstracte begrippen en concrete situaties.</p>	<p>Casus wordt op een juiste wijze in verband gebracht met de algemene theorie over genocide. Er wordt recht gedaan aan daders / slachtoffers / toeschouwers. Hun handelen wordt in verband gebracht met algemene theorie over genocides</p> <p>Je theoretische reflectie (abstracte begrippen) blijft gekoppeld aan de weergave van concreet menselijk handelen.</p>	<p>Vanuit de theorievorming kijken jullie naar de casus. Vanuit de casus kijk je naar de theorie. Het menselijk gezicht in jullie presentatie symboliseert het perspectief van dader / slachtoffer of toeschouwer. De presentatie maakt indruk vanuit het gekozen perspectief van dader / slachtoffer / toeschouwer.</p> <p>Je theoretische reflectie (abstracte begrippen) en de voorbeelden concreet menselijk handelen kun je zowel los van elkaar als samen toepassen.</p>
<p>Reflectie 25%</p>	<p>Ontbreekt/ sociaal wenselijk.</p>	<p>Je gebruikt heldere zinnen.</p> <p>Je doet een poging om je eigen handelen te evalueren.</p> <p>Er is een korte onvolledige/onduidelijke opsomming van successen & leerpunten</p>	<p>Duidelijke reflectie. Je geeft soms voorbeelden. Je evalueert je eigen handelen op een manier die soms kritisch is. De meeste belangrijke successen en leerpunten zijn omschreven. Vervolgstappen zijn aanwezig.</p>	<p>Heldere reflectie, zonder onduidelijkheden. Je geeft vaak voorbeelden. Je evalueert je eigen handelen op een kritische manier. Alle belangrijke successen & leerpunten staan duidelijk beschreven. Vervolgstappen zijn goed geformuleerd en zeer goed onderbouwd</p>
<p>Creativiteit in de tentoonstelling 25%</p>	<p>Er is geen sprake van creativiteit.</p>	<p>Er zijn creatieve en/of originele elementen te zien in je tentoonstelling en/of verslag.</p>	<p>Je werk is creatief, origineel en maakt indruk op de kijker/lezer.</p>	<p>Je werk is erg creatief, origineel en maakt indruk op de kijker/lezer. Het is overduidelijk dat je hebt nagedacht over hoe je de casus tentoonstelt en hoe je dit onderzoek verwerkt in een verslag.</p>
<p>TOTAAL</p>				